

Asia: VN/1347/2021

Oikeudenkäyntikulutyöryhmän mietintö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Karjalan käräjäoikeus toteaa, että oikeudenkäyntikuluja riita-asioissa koskevassa arviomuistiossa (OM:n selvityksiä ja ohjeita 2021:16) esitettiin lukuisia hyviä keinoja vaikuttaa oikeudenkäyntien kustannusten ja kuluriskin alentamiseen riita-asioissa. Arviomuistioon liittyvästä positiivisesta lausuntopalautteesta huolimatta OM:n asettaman käsillä olevan työryhmän tehtävä on ollut selvästi liian kapea. Vain kaksi merkitykseltään vähäistä keinoa on valittu selvitettäväksi. Työryhmän työssä ei ole siksi puututtu varsinaiseen juuriongelmaan eli siihen, miksi asioiden ajamisesta tuomioistuimissa aiheutuu niin merkittäviä oikeudenkäyntikuluja. Työryhmän työssä ei ole toimeksiannosta johtuen etsitty keinoja vaikuttaa suurten oikeudenkäyntikulujen kertymiseen esimerkiksi asianajajapalkkioiden hintasääntelyllä tai korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrästä sääntämisellä. Uudistus ei tule vaikuttamaan oikeudenkäyntikulujen kertymiseen, jonka tulisi olla koko oikeudenkäyntikuluja koskevan uudistuksen tarkoitus (Access to Justice -periaatteen vahvistaminen).

Mietinnön mukaisen OK 21.8 b §:ää koskevan uudistamisen myötä asian voittaneen osapuolen asema heikentyy jossain määrin. Uudistaminen tältä osin olisi askel kohti vanhaa eli siihen, että jokainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan. Joka tapauksessa tämä uudistus, sekä myös ehdotettu velvoittamaton arvion antaminen oikeudenkäyntikulujen määrästä, olisivat näpertelyä eikä niillä ole nähtävissä olevan mitään vaikutusta mietinnössä esille tuotuun hätkähdyttävään faktaan siitä, että riitaisia siviili- ja kauppaoikeudellisia asioita käsitellään selvästi vähemmän kuin missään muualla Euroopassa ja lähialueilla (s. 22). Siviilioikeudenkäynteihin ei uskalleta lähteä niihin liittyvän kuluriskin takia. Tilanne on suorastaan sietämätön access to justice -periaatteen toteutumisen näkökulmasta. Työryhmän toimenkuvaa tulisivat siksi laajentaa merkittävästi tai perustaa uusi työryhmä (pohjautuen edellä mainittuun erinomaiseen arviomuistioon) korjaamaan vallitsevaa epätydyttävää tilannetta. Päijät-Hämeen käräjäoikeuden lausunnossa todetulla tavalla nyt esitettävien uudistusten sijasta tarpeen olisikin kokonaisvaltainen OK 21 luvun ja muiden oikeudenkäyntikulujen määräytymiseen vaikuttavien säännösten perusteellinen uudistaminen.

Etelä-Karjalan käräjäoikeus yhtyy muilta osin KKO:n asiassa antamaan seikkaperäiseen lausuntoon.

Koponen Liisa
Etelä-Karjalan käräjäoikeus

Rantalainen Hannu
Etelä-Karjalan käräjäoikeus